Teknologiateollisuus

HE 281/2022 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Lausunto hallituksen esityksestä kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

1 Yleistä

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä kaivosmineraaliverosta. Tarkoitus on ottaa 1.1.2024 käyttöön uusi, Suomessa louhittuihin kaivosmineraaleihin kohdistuva kaivosmineraalivero, joka toteutettaisiin kaavamaisena rojaltimallina. Hallituksen esityksessä sanotaan, että veromallissa yritettäisiin ottaa huomioon metallimalmien ja muiden kaivosmineraalien eroavaisuus ja metallimalmien väliset erot niiden arvoissa ja malmipitoisuuksissa. Verovelvollinen on kaivosyhtiö. Vero määräytyisi metallimalmien osalta sen ajankohdan perusteella, jona se toimitetaan rikastettavaksi. Muiden kaivosmineraalien osalta ajankohtana olisi kaivosmineraalin louhinta-aika. Kaivosveron tavoitellun verotuoton arvioidaan olevan 25 miljoonaa euroa vuodessa. Verotuotosta 60 prosenttia ohjattaisiin kaivosten sijaintikunnille ja 40 prosenttia valtiolle.

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Viittaamme myös toimialayhdistyksemme Kaivosteollisuus ry:n lausuntoon. Erityisesti haluamme korostaa Kaivosteollisuus ry:n lausunnossa olevia kommentteja tuonnin merkityksen ongelmallisuudesta, sekä veropohjan määräytymisen epäkohdista ja epäselvyyksistä.

2 Verojärjestelmän muutoksissa tulee huomioida kokonaisuus

Muutokset verotukseen edellyttävät verojärjestelmän kokonaistarkastelua. Verotuksen oikea ja kohtuullinen kohdistuminen on tärkeää. Verotuksella ei tule merkittävästi heikentää yksittäisen toimialan toimintaedellytyksiä. Esimerkiksi kaivoksiin kohdistuu nyt paljon muutoksia ja muutospaineita (kaivoslain muutos, vakuuksien kasvu, uusi ympäristövahinkorahasto, kiinteistöveron korotukset).

Hyvän verojärjestelmän mukaisesti uusia pistemäisiä veroja tulee välttää. Verotuksesta aiheutuvat hallinnolliset kulut yrityksille ja veroviranomaisille eivät saa olla kohtuuttomia suhteessa veroista saatavaan verokertymään. Suomen tulee olla toimintaympäristönä vakaa ja kilpailukykyinen kokonaisuus.

Teknologiateollisuus ry toteaa, että mahdollisen kaivosveron tulisi perustua nettotuloon. Rojaltityyppisesti toteutettuna vero kohdistuu liiketoimintaan ennen kuin tuottoa syntyy. Tuotantokustannuksen luonteisena rasitteena vero nostaisi tuotantokustannuksia ja kannattavan louhinnan edellyttämää malmin metallipitoisuutta. Osaa malmiesiintymistä ei kannattaisi tällöin louhia. Tämä pienentää paitsi oletettuja kaivosverotuottoja, myös ansio- ja yhteisötuloverokertymää, mikäli kaivospaikkakunnalla liiketoiminnan ja työpaikkojen määrä vähenee.

Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka
040 5323 744

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus

Teknologiateollisuus ry korostaa, että verotuksen ennakoitavuuden ja ennustettavuuden nimissä, sekä kaivostoimialan toimintaedellytysten turvaamiseksi, mahdollisesti käyttöönotettavaa kaivosmineraaliveroa ei tule kiristää tulevan hallituskauden aikana.

3 Kaivosmineraaliveron käyttöönottoa tulee vähintäänkin lykätä geopoliittisesta tilanteesta johtuen

Teknologiateollisuus julkaisi 13.10.2022 selvityksen[1] kriittisistä metalleista teknologiateollisuudessa.[2] Mineraalisten raaka-aineiden kysynnässä on voimakasta kasvua, johtuen mm. vihreästä siirtymästä ja geopoliittisesta tilanteesta. Kaivokset tuottavat vähähiiliratkaisuiden tärkeitä raaka-aineita, muun muassa liikenteen sähköistämiseen tarvittavien akkujen kriittisiä materiaaleja.

EU:lle kriittisiä raaka-aineita on arvioitu olevan 30. Suomessa on kuitenkin paljon kriittisten metallien esiintymiä. Suomi on mm. ainoa EU-maa, jonka kaivoksista tuotetaan kobolttia. Suomessa on myös Euroopan merkittävimpiin kuuluvat litiumvarannot. Lisäksi Suomesta löytyy mm. titaania, bauksiittia ja strontiumia. Kaikkiaan Suomen kallioperästä löytyy mineraaliesiintymiä 14:stä EU:lle kriittisestä raaka-aineesta. **Kriittisten mineraalien saatavuus on huoltovarmuuskysymys ja tämä tulee huomioida kaivosmineraaliverotuksessa, sekä sen tasossa.**

Koko Eurooppa, Suomi mukaan lukien, on suurelta osin riippuvainen Kiinasta toimitetuista raaka-aineista. Venäjän käynnistämä sota Ukrainassa osoitti, miten suuri strateginen riski ja huoltovarmuuskysymys riippuvuus tuontiin Venäjältä oli ja on. Suomen riippuvuus raaka-aineiden tuonnista ei saa kasvaa, vaan kotimaisen tuotannon kilpailukyvystä tulee huolehtia. Uusi pistemäinen vero aiheuttaa hintojen nousupaineita ja investointien tuottovaatimusten nousua kotimaiselle tuotannolle. **Teknologiateollisuus ry ehdottaa, että mikäli kaivosmineraalivero otetaan käyttöön, sen käyttöönottoa lykätään vuoteen 2025.**

Helsingissä 9.1.2023

Teknologiateollisuus ry

Petteri Rautaporras
Johtaja, pääekonomisti

Lisätietoja:
Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka (maria.volanen@teknologiateollisuus.fi)

[1] Selvitys: Kriittiset metallit teknologiateollisuudessa https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/inline-files/Kriittiset%20materiaalit_Teknologiateollisuuden%20opas.pdf
[2] https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/tiedote/selvitys-suomalaisten-yritysten-varautuminen-materiaaliriskeihin

Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka
040 5323 744

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2